

Stads- en Dorpskroniek van Friesland over de jaren 1778—1780, ¹⁾

door Dr. G. A. WUMKES.

1778.

- Jan. 20 Verkoop bij P. Brandsma te Leeuwarden van een groote bibliotheek benevens een zilveren degen, 2 geldkisten, een telescoop van Wytze Foppes enz.
- „ 31 Verkoop van een groote hoeveelheid tufsteen van de afgebroken kerk te Holwerd.
- Febr. 8 Overleden de wiskunstenaar en instrumentmaker Wytze Foppes, die zonder iemands onderwijs, alleen door eigen oefening en een enkele aanwijzing van prof. Loreë te Franeker, zulke vorderingen maakte in rekenkunst, geometrie, astronomie en andere mathematische wetenschappen, dat hij de verwondering wekte van allen, die hem kenden. Hij was 16 Sept. 1707 geboren te Dongjum en werd door zijn vader, die timmerman was, tot hetzelfde ambacht opgeleid; dan zijn geest was te groot om zich binnen zulk een nauw perk te laten bepalen. Toen in 1761 Venus de zon passeerde, maakte hij, op order van de Gedeep. Staten nieuwe instrumenten om dit verschijnsel waar te nemen, waarvoor hij een jaargeld van honderd daalders ontving, weinig tijds daarna nog met nog 48 guldens vergroot. Zijn bekwaamheid in het maken van wiskundige instrumenten was zoo groot, dat vele geleerden van den eersten rang er in hunne schriften met lof van gewaagd, en er afbeeldingen van aan de wereld meegedeeld hebben. Dan hetgeen misschien zoo algemeen niet bekend is, dewijl hij een stil en afgezonderd leven leidde, is, dat hij in braafheid en nederigheid niet minder, dan in schrandrheid van geest uitmuntte, zoodat men van hem met waarheid zeggen kunne: hij beminde het leven om de wetenschap, en de wetenschap om er zijnen Schepper door te verheerlijken. Op den hoofdsteen, die, volgens zijn begeerte op zijn graf gelegd zal worden, zullen de volgende regels, door een vriend van zijn godsvrugt en kundigheden opgesteld, worden uitgehouwen:

¹⁾ Evenals in de vorige jaargangen van de Vrije Fries is deze kroniek getrokken uit de Leeuwarder Courant.

1778.

't Hoofd, 't welk door zich alleen d'onmeetb'ren
sterrentrans
In zich besloot: van 't welk voor God een vuur'ge glans
Van deugd, en vast geloof in zijnen Heiland, scheen,
Eer zijne ziel ontvloog, rust onder dezen steen.

II.

Staa wandelaar, merk op, gij zijt ook wie gij zijt!
Deez' Wytze Foppes was een wonder van zijn tijd.
In wiskund', wijsbegeerte, een needrig hart, een leeven
Aan God en pligt gewijd, uitsteekend en verheven;
Weetgierig, onve: moeyd, doorzichtig 's werelds rond
Tot hij in 't einde in God een zalig rusten vond.

- Febr. 9 Verschenen bij P. N. Lomars en D. Romar, boekver-
koopers te Franeker: Verhandeling over de Vijfdeels
dijken van Friesland door Karel Georg Graat van Was-
senaar Twickel, grietman van Franeker, met een voor-
rede van den eigenerfde in een der vijfdeelen, à 9 st.
Eerste vergadering gehouden van de Oeconomische Tak,
waarvan een oprichtingsontwerp voorhanden was, ten
huize van Georg Frederik baron thoe Schwartzenberg
en Hohenlansberg op de hoek van de Oude Ooster-
straat te Leeuwarden, die directeur was van de Maat-
schappij der Wetenschappen te Haarlem, 's middags
2 uur. Verhuring op de raadkamer te Bolsward van
de bank van leening aldaar, voor 10 jaar.
- „ 17 Simon van der Ley bij de Langepijp te Leeuwarden
verkoopt geele Engelsche borden voor 30 stuivers het
dozijn.
- „ 21 Verschenen: Tegenbetoog of wederlegging van Taxo-
philos; waarin getoont wordt dat den classen in
Friesland, ter eerster instantie de approbatie en decisie
van quaestieuse beroepingen toekomt, volgens vastge-
stelde polityke en kerkelijke wetten. Gratis te verkrijgen
bij van der Plaats te Harlingen: Brief van A. Ypey aan
den WelEd. Eigenerfden in een der Vijf deelen, schrijver
der voorrede voor de verhandeling over de Vijfdeels-
dijken van den Grave van Wassenaar Twickel.
- „ 24 Verkocht door den secretaris van Stellingwerf-Westeind
te Wolvega bij Eede Sikkenga, kastelein, 5 watermolens,
waarvan 3 staande in de uitgegraven graverijen van
Coop Reitses en Jan Backer en 2 in die van Jan Mein-
derts te Oldetrijne.
- 25 Al wie iets te praetendeeren heeft of schuldig is aan
den boedel van Wytze Foppes, in leeven mathematische
instrumentmaker te Leeuwarden of iets aan den over-
ledene te reparereen mogt bestelt hebben, als ook wie
gadinge maakt aan een voorname Waarbank, een ciers-
lijke microscoop en telescoop en dezelve voor een
matige prijs uit de hand wil kopen, wordt verzogt zig

1778.

binnen de tijd van 14 dagen bij de weduwe van den overledene in St. Anthonygasthuis te Leeuwarden te vervoegen.

- Febr. 28 Aanbesteed het afbreken van een oud huis in het dorp Kollum en het weder opbouwen van een nieuwe waag in de plaats daarvan met een woning daarachter. Te koop een sierlijk staand speelwerk met een ingeleide nooteboomen kast, speelt 12 differente airtjes, slaat en repeteert uren, half uren en quartieren, wiest aan maan, dag en datum en bovengaande beweevende schepjes, op de kast 3 vergulden beelden te bevragen bij Ysbrand Westerdijk, meester horlogiemaker te Franeker.
- Maart 1 De keurvorstelijke Beijersche Academie der Wetenschappen te Munchen bekroont de prijsverhandeling van Prof. v. Swinden te Franeker over de vraag: Is er eene waare physische overeenkomst tusschen de electriche en magnetische kracht? Zoo ja, welke is de wijze waarop deeze krachten op het dierlijk werken? Verschenen bij P. N. Lomars te Franeker: Noodzakelijke verdediging der handelingen van den Senatus Judicialis der hoogeschool te Franeker, in qualiteit als bewaart hebbende zekere papieren; tegen de willekeurige beschuldigingen voorgesteld in een naamloos geschrift, getiteld: Voorrede van den eigenerfden in een der Vijfdeelen, à 6 st.
- " 2 Uit de hand te koop bij Jan Hendrik van Emmenes op de Vleeschmarkt te Leeuwarden een groote partij Saxisch beeldwerk, bestaande in een pauker, een huzaar, een ruiter, allen te paard; de 7 planeten, 12 apostelen, 4 evangelisten, voorts eenige muzikanten, dansers en danseressen, een zittend Venusbeeld enz.
- " 7 Verschenen bij A. Jeltema te Leeuwarden: Twee lijk-dichten en een grafschrift op den hoogverlichten Wytze Foppes Dongjuma door 3 bijzondere dichters, à 4 st. Nog een grafschrift op denzelfven à 1 st. Verkoop aangekondigd van een zathe en lande onder Hijlaard groot 50 pondematen greidlanden gebruikt bij Johan Cornelis voor de huur van 150 gl. 's jaars boven alle lasten.
- " 14 Prof. Ev. Wassenbergh maakt zich bekend als schrijver der Noodzakelijke en wel gefundeerde verdediging van het gemeld beledigd collegie en verklaart noch in die verdediginge noch zelfs in den droom gedagt te hebben om eenige beschuldiging uit te brengen, of verdenkinge te veroorzaken tegen den geheel en zonder oorzake gramstorigen geheimschrijver A. Alma. Iemand genegen zijnde het gouden beeld te koopen de Faam genaamt, gestaan hebbende op de eerepoort bij het inhalen van Z. Hoogh. kan zig vervoegen bij Jacob Ydes, mr. timmerman te Stiens. Verschenen: Remonstrantie aan de E. W. Heeren Leeden der gewone classic. vergadering

1778.

- gehouden binnen Leeuwarden op 7 Oct. 1777, door Jacob Groenia (toen Chirurgus te Grouw, thans te Makkum) ingelevert, om van de beschuldiging van gegeven ergernisse vrijgesprooken, en ontheven te worvan van die straffe, welke door de Geref. Kerkenraad van Grouw over 't nagtmaalhouden bij de bejaarde Doopsgez. Christenen hem is aangedaan. Abraham Ferwerda te Leeuwarden biedt aan de Werken van Wytze Foppes: I. Wonderen der Natuur ofte eenige bedenkingen over ligt en duisternis. II. De conjunctie van Venus met de zon i/h. jaar 1761 den 6 Januari. Ds. S. W. C. Engelberts te Grouw en P. Bruning te Wirdum maken aan het publiek bekend, dat de onlangs gedrukte en uitgegeven Remonstrantie van Mr. J. Groenia, chirurgijn te Makkum voor een onpartijdigen lezer alleen dienen kan om 's mans geest en denkwijze daaruit te weten.
- Maart 16 Verkoop der groote huizinge, hovinge en zomerhuis c.a. staande en gelegen binnen Franeker bij de Caldenbachsbrug bij den Hooggel. Heer Prof. Joh. Schrader als eigenaar bewoond.
- „ 18 Te koop: Een sleepkoetske staande op raden met doppen op de tullen, welke voorstel onder het koetske door draaijen kan, het koetske is zeer ruim van binnen bekleed met rood gebloemd trijp gelijk de kussens, heeft 2 poortieren en spiegelglazen te bevragen bij burgemeester Joh. Ippinga, boekhandelaar bij het raadhuis te Franeker.
- „ 21 Verschenen bij P. N. Lomars te Franeker: Brief van Prof. J. H. van Swinden aan Prof. E. Wassenbergh, schrijver van een naamloos stukje, ten tytel voerende Noodzakelijke Verdediging der Handelingen v/d Senatus Judicialis der Hoogeschool te Franeker. Verschenen bij V. v. d. Plaats te Harlingen: Samenspraak in 't Rijk der dooden tusschen Prins Willem I en generaal Montgommery over de eertijds voorgevallene omwenteling i/d. Nederlanden en de tegenwoordige gesteldheid der zaaken in Amerika. Nadere Aanmerkingen van Petrus Camper op de verhandeling van Karel George Grave van Wassenaar Twickel over de Vijfdeelsdijken van Vriesland.
- April 11 De kerkvoogden van Lekkum houden aanbesteding, met voorkennis en approbatie van Jr. H. v. Burmania, grietman van Leeuwarderadeel, van het afbreken der oude en wederopbouwen eener geheel nieuwe kerk met de noodige reparatiën van den toren in Lekkum, zullende de oude kerk waarvan de muren meerendeels uit tufsteen bestaan, alsmede het leijen dak, zijn tot des aannemers voordeel.
- „ 22 Verschenen bij D. v. d. Sluis te Leeuwarden: Een uit-

1778.

mundtend vers: De Schim van Kaspar de Robles, Heer van Billy, Stadhouder v. Friesland, verbeteraar der Vijfdeels Dijken à 4 st. Verschenen bij A. Ferwerda te Leeuwarden: Antwoord van C. G. Grave van Wassenaar Twickel, grietman van Franekeradeel en dijkgraaf der Vijfdeelsdijken, op den brief van Prof. P. Camper, waarin Z.H.Gel. de onbestaenbaerheid en te groote kostbaerheid der vak- en steenwerken aan de Vijfdeelsdijken in Friesland sedert weinige jaren ten proeve aangelegd, heeft zoeken te betoogen.

- April 24 Te Bolsward een afdeeling der oeconomische tak der Haarlemmer maatschappij gesticht, bestuur N. Belkmeer, stadsmedicus, A. van Groenouw, doopsgez. pr. en A. Wouters, koopman te Sneek.
- „ 25 Verkoop aangekondigd der buitenplaats van freule de Thielau te Huizum.
- Mei 2 Verschenen bij P. N. Lomars te Franeker: Noodig antwoord van Ev. Wassenberg aan Prof. J. H. v. Swinden op den brief aan hem gerigt. Verschenen bij D. v. d. Sluis te Franeker: De Vriesche koopman, zijnde een uitrekening van alle impositiën opgemaakt uit 's Lands lijst, door Eise Eisinga, lid der Vroedschap en collecteur der brandewijn en havenspeciën te Franeker.
- „ 9 Aanbesteed het bouwen van een achtkantig zomerhuis met een Arabische of Moorsche kap gedekt, aan de Strosboscher trekvaart.
- „ 23 Verschenen bij P. N. Lomars te Franeker: Silvia sive Lusur Juveniles a Rictei v. Ommeren, Stud Franec.
- „ 27 De Gedeputeerde Staten van Friesland en Groningen laten aanbesteden het maken van een nieuwe kaap op Schiermonnikoog. Aanbesteed het afbreken van de oude en het bouwen van een nieuwe kerk in Nieuwehorne (Schoterl.).
- Juni 9 Bij Pieter Bransma, boekverkooper in de Groote Hoogstraat te Leeuwarden verkocht eenige mathematische instrumenten nagelaten door W. Foppes.
- „ 20 Te koop een Italiaansche schoorsteenmantel van Egyptisch marmarsteen met snijwerk naar de antique smaak met een daarop behoorend spiegelstuk, sierlijk naar de konst gewerkt met blongewas en vrugten geheel verguld, als mede een eiken lambriseering van wagenschot, bij D. Veldhuis, timmerman Dokkum. J. Groenia chirurgijn te Makkum protesteert tegen de advertentie van de predikanten Engelberts en Bruning in zake zijn Remonstrantie. Verschenen bij G. Tresling te Leeuwarden, Kort, doch echt verhaal van commandeur Marten Jansen wegens het verongelukken van zijn schip het Witte paard en nog 9 andere scheepen, welke alle verongelukt zijn in Groenland, door de bezetting van het ijs in 1777.

1778.

- Juli 4 De fjouwerde dey, fin Lieuwerder Marke, vrienden! dat is te zissen, Mandey de zexte Juyljjes 1778, nei Ytten, te twa oere, zil er (by wol wessen) ynt ljeucht komme, by Jehannes Seydel, oppe hoeke finne Keuningstriete, te Lieuwerd: len Tonneel-spul, *De Tankbre Boere Zoon*; trog Engel ynt Heegduitsch forhelle, en mey f̄rooring yn fjouwer-en-drytig tonneelen op 't Friesch Boers fortolke: 't is op postpompier yn agten gaer teerd. Hy zil net meer kostje as fjouwer stoeren. Zis het fort. Let wol: Men kin hem ek ta kaeep krije ta Harns bij Zweris, ta Frentjer by Fin der Sluis, ta Snitz by Zyistra, ta Dokkum by Brouwer, en za fort. P. Meeter en R. Snoek als keurmeesters van het zilversmidsgilde te Leeuwarden bieden een kretsmolen te huur aan voor 3 car. gl. per week en met de vijzel 4 car. gl.
- „ 11 Verschenen bij A. Jelfema: Het verheugd Vriesland, ter gelegenheid v/h. plechtig bezoek van Willem V en zijn gemalin, behelzende een verhaal van hetgeen in de provincie bij derzelve blijde inkomste is voorgevallen.
- „ 12 De maatschappij der Natuuronderzoekers te Berlijn heeft bekroond de Latijnsche verhandeling van Prof. P. Camper te Franeker over de vraag: Welke is de voornaamste oorzaak der algemeen heerschende ziekten onder het vee, Epizooties?
- „ 23 Ieders oog en zijn gevestigd op de Staatsomwenteling van N. America „Men moet zekerlijk verwonderd zijn dat dit land in zoo korten tijd tot zulken hoogte is gereezen, dat het niet alleen de wapenen tegen deszelfs souverain heeft opgevat, maar ook denzelven in de noodzakelijkheid stelt het vrij en onafhankelijk te verklaren.
- „ 25 Verschenen bij G. Tresling te Leeuwarden: Deductie uit de naam en van weegens Jr. Edzart van Burmania van Bakkeveen, wegens hem zelve en als man en voogd over zijn huisvrouw Maria Anna Pieterse (eerder Wed. Joh. Leonardus v. Son) met wien hij in gemeenschap van goederen getrouwd is, echtelieden te Haarlem, deducent, op en tegens Constantinus v. Son te Amsterdam.
- „ 29 Aanbestede het slatten van de opvaart van Andringa State onder Marsum lang 152 roeden.
- Aug. 8 Verschenen bij H. Groenia te Dokkum: De verzwakte en kwijnende zeevaart ten algemeene voordeele der Friesche rederijen hersteld. Onder de zinspreuk: Thans rijst het purp're licht in 't land der Vrije Friezen; 15 st.
- „ 11 Verkoop van een zathe en landen c.a. te Heeg groot $47\frac{1}{2}$ pondematen, wordende de huize en hovinge gebruikt bij luitenant kolonel du Montz en de landen bij lds Sjaukes c.s. doende de huur van laatstgenoemd vrij land 254 car. gl.

1778.

- Aug. 14 Verschenen bij W. Wigeri op de Kelders te Leeuwarden : Beoordeeling van de Eerw. Classis van Leeuwarden over de bij haar ingeleverde Remonstrantie van Mr. J. Groenia, chirurgijn.
- Sept. 2 De gecommiteerden van z.gn. Wielemeer besteden aan: het slatten van de Wielermeer onder Wijns lang \pm 800 roeden. Conditioes bij den dorpreger E. H. Sinnema en Douwe Sytses te Wijns.
- Oct. 3 Ds. Eelco Alta te Bozum heeft een uitvoerig artikel in de Leeuw. Courant over de nieuw ontdekte longziekte der kalveren. H. A. Baur, kunstschilder en kunstkoopster te Harlingen, verkoopt ten zijnen huize: schilderijen van A. Asselein, Jan Breugel, H. v. Baalen, de Lormae, W. v. d. Velde, Jan Sterk, Jan W. P. Wouwerman, A. Brouwer, A. Peynaker, Jan v. Huisum, Jan Greivier, Gerrit Hoet, J. v. Gojen, A. Begein, Van Vliet, Toepits, Fergieson, R. Brakenburg, C. Willaerts, Schindel, Ten Oever, C. Mollenaer e. a.
- „ 14 Verschenen bij G. Tresling: Vertoog over de verborgenheid der godzaligheid (1 Tim. 3 : 16). En over de godspreek van Lamech aan Noach (Gen. 5 : 29) gevolgd van een proeve over 1 Joh. 5 : 6—8 door Gerard Voorda, rentmeester der geestelijke goederen te Leeuwarden.
- Nov. 7 Oproep om opgave te doen omtrent de boedelpapieren van Dr. Joh. Dotingh, in 1777 te Leeuwarden overleden. Bij A. Jeltema verschenen: *Ipcedium Catelli Paolini* door Vop. Hor. Acker, 3 st. Verschenen bij D. Romar: *Christ. Everh. de Lillo, de morte quomodo viro sopieti sit optanda*. Gadso Coopmans heeft een opstel in de Leeuw. Cour. over de omgaande kalverhoest.
- „ 10 Verkoop van een huizinge en tuin op de Weaze te Leeuwarden door wijlen Dr. Joh. Dotingh en zijn zuster bewoond.
- „ 16 Verkoop van 300 zware boomen staande op Siccama State van grietman Grave v. Wassenaar te Herbjajum dicht aan de Harlinger Trekvaart.
- „ 25 Aanbesteed het maken van een geheel nieuw hout- en bankwerk in de kerk te Mantgum.
- „ 28 Jehannes Seydel oer de Kanslerye, oppe hoeke fin de Keuningsstriete, ta Lieuwird, het aek drukt, en forkepit: *Twaas oprieuchte Frieske Boere Hallumer Almenakken, 't Jonge Lieuw Boosk, Plezierspul, yn Vyf bidrieuwen beschreun, for de laefhabbers fin 't booskjen; ien wonder zeltzim stik, is het iene. Het oor is Maayke Jakklis Libben en ofkomst, mey het Twaade Die, fin har ontmietting, en Oprieuchte Wierzisser, trog het Jier Zantien hondert njeugen en tzantig forof ſornomd, en byrekkene, eltz kostetet mar ien doebelstoer. Min kin ze aek ta kaep krye, te Harns by Zweris en Gerrit*

1778.

Jans, te Snitz by Zeilstra, en ta Dokkim by Brouwer en Groenia. Verkoop van 8 pondematen lands op 't Nieuwland onder Goutum, in gebruik bij Jr. Ruurd v. Camminga, waarop 176 goudgl. 7 st. de pondemaat is geboden. Juffer Bonnard is voornemens onderwijs te geven aan de kinderen in de Fransche taal, innennaaien en borduren. Zij wascht en breidstopt zijden kousen, woont ten huize van den kunstschilder Beyzeit in de Groote Hoogstraat te Leeuwarden.

- Dec. 2 Verschenen bij G. Tresling te Leeuwarden: Hertroerende Redenvoering, deweike door zekeren geestelijken in Croatien aan het te velde trekkend krijgsvolk gedaan is (uit het Hoogd. vertaald).
- " 9 De maatschappij ter bevordering van landbouw te Amsterdam besluit uit te geven: Verhaal van de inenting en verricht op kalveren door Ds. E. Alta te Bozum.

1779.

- Jan. 13 Verkoop van 100 boomen op Donia State te Burgwerd.
- " 23 Verschenen bij V. v. d. Plaats te Harlingen en P. Conradi te Amsterdam: Een digtstukje bij gelegenheid der Engelsche zeeroverij en 't opbrengen der Nederlandsche schepen door Jan A. Backer, koopman te Harlingen, à 5½ st.
- Febr. 4 Verkoop der heerlijke zathe lands met huizinge c. a. genaamt Schrappinga te Oosterwolde, bewoond door Jan Jacobs.
- " 6 Verschenen bij Joh. Seydel te Leeuwarden: Een elftal gedichtjes voor kinders om 't verstand te beschaven, 2e stukje, voor 2½ st. Bij A. Jeltema: Liefhebbers voor de poezy, door A. Jeltema. Bij H. Groenia te Dokkum: Joh. Ad. Nodell, Phalaecus in partu uxoris.
- " 18 Aanbesteed de reparatie van kerk en toren te Wijns,
- " 19 Verloot een sierlijk tuinbeeld, te zien bij den kastmaker Zijlstra in den Toren van Babel te Leeuwarden.
- " 27 Dominicus Struiving, konstschilder op de Breedzijde van de Nieuwstad te Leeuwarden schildert naar de nieuwste antique modes behangsels en schoorsteenkleeden.
- Maart 1 Verkoop van de buitenplaats te Hardegarijp met singels enz. met paardevenne bij wijlen B. A. v. Boelens met ter dood ontruimd.
- " 6 Verschenen: Recueil van stukken tot der V deelen dijken van Friesland betrekkelijk, verzameld door Petrus Camper bij P. N. Lomars te Franeker.
- " 10 Verschenen bij P. L. Iedema in de Gr. Kerkstraat te Leeuwarden: Imaginatie, zijnde een vaers door zig, zinspeelende op een heilzoekende dogter, 1 st.
- " 13 Om kinderen van geringe lieden tot den arbeid aan te

1779.

moedigen en hen tot nuttige leden der maatschappij te maken is in de algemeene vergadering van de Oeconomische Tak besloten jaarlijks in ieder departement aan jongens beneden 12 en meisjes beneden 10 jaar, die den besten draad spinnen, prijzen uit te deelen.

- Maart 17 Verschenen bij G. Tresling te Leeuwarden: Antwoord op den brief van een opregten Fries aan den heer van der Haer (waarvan een uittreksel te vinden is in de Utrechtsche courant van 8 Maart) door D. B. van der Haer, Heer van Campers Nieuwland.
- " 20 Verkoop van de zathe met huizinge te Terkapie, Groot Oenema State, groot 103 pondematen, doende 239 gl. huur + $\frac{1}{4}$ roode boter boven de lasten en Klein Oenema, groot 42 pondematen doende 104 gl. 14 st. + een kinnetje roode boter en een kruidkaas boven de lasten.
- " 27 Verschenen bij G. Tresling te Leeuwarden: Onpartijdige raadgevinge tot eensgezindheid en moderatie, van Batavus aan alle liefhebbers des Vaderlands.
- April 29 Verkoop der buitenplaats Galama te Baardaburen onder Arum.
- Mei 3 Verschenen: Mengeldichten van A. Jeltema. Verschenen bij H. H. van Drecht te 's Hage: Critiques sur la lettre d'un bon Frison à Mr. van der Haer.
- Juni 7 Prof. v. Swinden te Franeker draagt het rectoraat over aan Prof. J. Schrader met een oratie de philosophia Newtoniana.
- " 15 Verkoop van een zathe met heerehuizinge en landen, hovinge, bosschen en singels het Hospital genaamd, onder Harich, groot 45 pondematen beplante grond, bij wijlen kapitein Betting.
- " 19 Verkoop van de zathe Groot Wobbema te Schingen (groot 88 pondematen) verhuurd voor 495 car. gl. vrij geld, geboden per pondemaat 67 g.gl. 21 st.
- " 28 Verkoop van een buitenplaats met grachten, vijvers, diergaarde, singels en bosschen te Wijkel, bij wijlen generaal Coehoorn gestigt en laatst eigendom van Mevr. Patras met een schoon stuk weiland agter de heerenhuizing groot 11 pondematen.
- Juli 24 In de Friesche boekhandel verkrijgbaar: Zedelijke toneelspelen geschikt voor de opvoeding der jeugd, 2 dl, met 20 fraaye koperen plaatjes.
- Aug. 14 Verschenen bij G. Tresling te Leeuwarden: Redenvoering over Ps. CL : 3—5 ter inwijding van 't orgel in de kerk te Oldeboorn door Ds. Hermannus te Haga aldaar.
- " 23 Verkoop van een buitenplaats te Metslawier binnen de grachten 5 pondematen, behoorende er bij een dubbele bank in de kerk aldaar en te Niawier.

1779.

- Sept. 11 Verschenen bij Is. v. Campen te Nijmegen de volgende werkjes van Christ. Lod. van Dalem, voorheen Luth. pred. te Leeuwarden nu lid der R. K. kerk te Emmerik en kostganger in 't Bagijnklooster aldaar: I. Apologie of verantwoording tegen de onwaaragtige klacht van het Nonnenklooster te Emmerik aan het Kon. Pruiszen gericht in voorzeide stadt tegen hem overgegeven, met hist. aanmerkingen. II. Brief aan zijn goeden vriend N. N. wegens de klacht bovengenoemd. III. De omgekeerde kloostervreugd of 't Emmerikse Nonnenklooster in rep en roer etc.
- „ 22 Aanbesteed het slatten der grachten en vijvers op Monsma State onder de klokslag van Boisward.
- „ 25 Arbeiders gevraagd om te Menaldum een stuk meekrap te delven.
- Oct. 30 Verschenen: Extract uit de sententie en vonnis der Hoogloffelijke regeering te Kleef tegen C. L. van Dalem, vroeger Luthersch predikant te Leeuwarden. Verschenen bij J. C. Tophuizen te Leeuwarden: Nieuwe merkwaardige zamenspraken, inhoudende een onpartijdige beoordeeling van zommige onlangs uitgekoomen gedichten, alsmede betoog dat de Americaansche opstand niet te vergelijken is met die der Nederlanden tegen Spanje en een onveilbaar middel aangetoond om alle omslag voor te komen, verhandelt in een gezelschap van 3 personen.
- Nov. 3 Verschenen bij J. v. Campen te Nijmegen: Verdediging der Verdediging van den heer C. L. van Dalem bestaande in eenige korte aanmerkingen over de omgekeerde Kloostervreugd.
- „ 5 Verkoop aan het Boschhuis te Kuikhorne van een groote partij boomen, staande in het bosch van den old rentmeester Haersma.
- „ 10 Verschenen: Oude voorspellingen aangaande den Messias enz. door Joannes Stinstra, Doopsgez. predikant te Harlingen.
- „ 27 Verschenen bij P. L. Iedema in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden: De Canselaressse der voorzigte en heldhaftige wateren, door zig, in vaarzen, à 1 st.
- „ 30 Verkoop van een zathe met huizinge en schuur in de Zimsmeer onder Westhem, groot 84 pondematen, bewoond door wed. Gerben Romkes; een zathe en landen met huizinge in die meer, groot 74 pondematen, bewoond door Jacob Pieters; een heerenhuizinge en hovinge, 't Blauwhuis genaamd, liggende in zijn grachten en singels in die meer, bewoond door G. Morsel, R. K. priester.

1779.

- Dec. 4 Sybrand Teakes van der Vliet, meester physische instrumentmaker te Franeker, heeft onder toezicht van Prof. P. Camper leeren maken allerlei machines om de gebreken van het lichaam tegemoet te komen.
- " 8 Verkrijgbaar in den Frieschen boekhandel: De Boekzaal der heeren en dames, 10 dln., waarvan dl. VII en VIII nuttig voor de bezitters van tooneelspelverzamelingen.
- " 17 Aanbesteed het bouwen van een nieuwe kerk en toren te Wartena; bestek bij S. Uiltjes Visser, schoolmeester aldaar.
-